

Huvudman

Örnsköldsviks kommun
ulrika.hubenette@ornskoldsvik.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygs katalog i årskurs 9 vid grundskolan Husumskolan i Örnsköldsviks kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Örnsköldsviks kommun en anmärkning avseende brister rörande att den eller de som beslutar om ett betyg ska förse varje betyg med en egenhändig signatur samt att det inte alltid framgår vem som har satt vilket betyg. Örnsköldsviks kommun ska senast **fredag den 9 augusti 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen genom kopior på betygs katalog för årskurs 9 vårterminen 2024 samt lärarförteckning för samma period.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:2961) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller

författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och utformning av betygs katalog avseende årskurs 9. Husumskolan i Örnsköldsviks kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 10 april 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. betygs katalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Anmärkning

Beslut om betyg och betygs katalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 höstterminen 2023 och betygs katalogen från höstterminen 2023 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygs katalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg. Därtill finns även en kolumn benämnd *Anteckningar* samt en kolumn med elevens meritvärde. Nedanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygs katalogen avser samt information om huvudman, skolenheten, skolenhetskod och lägeskommun. Vidare finns en förklaring till förkortningar och förklaringar till andra tecken. På ett separat blad finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med deras signaturer och datering för betygssättning samt information om klass, termin, huvudman, skolenhet, skolenhetskod och lägeskommun.

Av förteckningen över undervisande personal framgår att samtliga lärare har lärarlegitimation förutom en lärare i ämnet slöjd, en lärare i moderna språk spanska samt tre av lärarna i modersmål. Vidare framgår att samtliga lärare är tillsvidareanställda förutom läraren i textilslöjd och läraren i moderna språk spanska som båda saknar legitimation. På det separata bladet med signaturer framgår att det är en lärare som signerat betyg i respektive ämne förutom i slöjd där det är två lärare som signerat ämnet. Av intervju med rektor framgår att de två lärarna i slöjd tillsammans sätter betyg i ämnet för de elever som undervisats av den icke-legitimerade läraren samt att de i vissa fall även diskuterat de elever som

den legitimerade läraren undervisat. På raden för lärarens signering i ämnet moderna språk, språkval spanska finns endast signaturen för den medbedömande läraren dock saknas en signatur av den undervisande läraren. Av intervju med rektor framgår att den läraren har varit bortrest och det är därför dennes signatur saknas. Rektorn uppger att medbedömande lärare säkerställer att rätt metoder används vid betygssättning, vidare framgår att läraren nu har en legitimation.

Under varje kolumn på bladet med alla ämnen och betyg har respektive lärare skrivit sina initialer, dock saknas såväl datering som namnförtydligande. I ett fall har ett betyg i biologi rättats från C till E, i kolumnen *Anteckningar* har läraren angett att det handlar om ett felslag och samt skrivit sina initialer. I två fall har betyg i idrott och hälsa ändrats från E till D och läraren har då i kolumnen *Anteckningar* angett att det handlar om en ändring och skrivit sina initialer.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap. 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLFS 2011:123) ska betygs katalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygs katalogen ska föras löpande. Betygs katalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygs katalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygs katalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett

betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finna att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Husumskolan uppfyller författningarnas krav avseende att betyg ska sättas av undervisande lärare i slutet av varje termin i de ämnen som eleven fått undervisning i under terminen samt att i de fall undervisande lärare saknar legitimation sätts betyg tillsammans med en legitimerad lärare.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur med datering.

Av utredningen framgår att lärarna har signerat betygskatalogen på ett separat blad med en signatur per ämne, förutom i ämnet slöjd, samt att de skrivit sina initialer under respektive ämneskolumn med betyg. Dock saknas det signatur av den undervisande läraren i ämnet moderna språk, språkval spanska. Den undervisande läraren saknade vid tidpunkten för betygssättning legitimation och det är endast den medbedömande lärarens signatur som återfinns på bladet med signaturer, samt dennes initialer finns även på sidan med betyg. Vidare framgår det inte vilka elever som respektive lärare i slöjd beslutat om betyg för, utan det

framstår som att båda lärarna beslutat om betyg tillsammans för alla elever. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att en rättelse och ändring av betyg inte har gjorts i enlighet med lagens krav.

Av utredningen framgår att vid ett tillfälle har ett betyg i ämnet biologi rättats från C till E och läraren har angett att det rör sig om ett felslag. Läraren har skrivit både det gamla betyget (C) och det nya (E) och även skrivit sina initialer. Det framgår av skollagen att endast rektorn får göra rättelser. Det är därför en brist att läraren som undervisat i ämnet biologi har gjort rättelsen. Vidare har i två fall betyg i ämnet idrott och hälsa ändrats från E till D och läraren har angett att det rör sig om en ändring och skrivit sina initialer, däremot saknas en datering vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Husumskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller genomförande av rättelse eller ändring samt att den eller de som beslutar om ett betyg ska förse varje betyg med en egenhändig signatur.

Utredningen visar att en lärare har rättat ett betyg, trots att det endast är rektorn som kan göra en rättelse. Vidare har det i två fall skett ändringar av betyg utan att läraren daterat ändringarna. Skolinspektionen konstaterar dock att de felaktiga ändringarna och rättelsen endast har skett i ett fåtal fall.

Vidare visar utredningen att även om inte varje betyg är signerat går det att utläsa vilken lärare som har satt respektive betyg då det enbart är en lärare i respektive ämne, utom i de fall då två lärare tillsammans satt betyg. Därtill är varje kolumn med betyg försedd med betygssättande lärares initialer och även om dessa inte är daterade samt saknar namnförtydligande bedömer Skolinspektionen att kan antas att det är samma lärare som signerat och skrivit sina initialer. Även om det saknas en signatur av en undervisande lärare i ett ämne så har den legitimerade legitimerade läraren signerat.

Utredningen visar vidare att även om båda lärarna i ämnet slöjd har signerat betygskatalogen så har inte båda lärarna beslutat om betyg för alla elever. En av lärarna saknar legitimation och har främst varit med och beslutat om betyg för de elever som hen undervisat under terminen. I vissa fall kan läraren ha varit med och diskuterat även de elever som undervisats av den legitimerade läraren. Det framgår dock inte av betygskatalogen vilken lärare som undervisat respektive elev. Även om det är otydligt vem som beslutat om betyg för respektive elev i ämnet

slöjd bedömer Skolinspektionen att det är sannolikt att det inte har någon påverkan för eleverna i detta fall.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Örnsköldsviks kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av utredaren Lisa Naudot.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Mattias Ryd.